

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 6ης Σεπτεμβρίου 2018*

«Αίτηση αναιρέσεως – Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) – Καταπολέμηση της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων – Περιοριστικά μέτρα κατά της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν – Ειδικά τομεακά μέτρα – Περιορισμοί στις μεταφορές κεφαλαίων στις οποίες εμπλέκονται ιρανικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα – Ενίσχυση των περιορισμών – Επίμαχο καθεστώς θεσπισθέν βάσει των διατάξεων της αποφάσεως 2012/635/ΚΕΠΠΑ και του κανονισμού (ΕΕ) 1263/2012 – Θέση σε εφαρμογή του κοινού ολοκληρωμένου σχεδίου δράσεως όσον αφορά το ζήτημα των πυρηνικών δραστηριοτήτων του Ιράν – Άρση του συνόλου των σχετικών με το ζήτημα αυτό περιοριστικών μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κατάργηση του επίμαχου καθεστώτος εκκρεμούσης της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Επιρροή στο έννομο συμφέρον για την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου – Μη διατήρηση του εννόμου συμφέροντος»

Στην υπόθεση C-430/16 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 2 Αυγούστου 2016,

Bank Mellat, με έδρα την Τεχεράνη (Ιράν), εκπροσωπούμενη από τους M. Brindle και T. Otty, QC, την J. MacLeod και τον R. Blakeley, barristers, καθώς και από τον S. Zaiwalla και τις Z. Burbeza, A. Meskarian και P. Reddy, solicitors,

αναιρεσείουσα,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, εκπροσωπούμενο από τους M. Bishop και I. Rodios,

καθού πρωτοδίκως,

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τις D. Gauci και J. Norris-Usher, καθώς και από τον M. Κωνσταντινίδη,

το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας**, εκπροσωπούμενο από τον S. Brandon, επικουρούμενο από την M. Gray, barrister,

παρεμβαίνοντες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Pešič, πρόεδρο τμήματος, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal (εισηγήτρια) και E. Jarašiūnas, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: I. Illéssy, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 10ης Ιανουαρίου 2018,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Μαΐου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Bank Mellat ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 2ας Ιουνίου 2016, Bank Mellat κατά Συμβουλίου (T-160/13, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2016:331), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως του άρθρου 1, σημείο 15, του κανονισμού (ΕΕ) 1263/2012 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 2012, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 267/2012 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ 2012, L 356, σ. 34, στο εξής: επίμαχος κανονισμός), ή της εν λόγω διατάξεως καθόσον δεν προβλέπει εξαίρεση έχουσα εφαρμογή στην περίπτωση της Bank Mellat, καθώς και το αίτημα της νυν αναιρεσείουσας να κριθεί ότι δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 1, σημείο 6, της αποφάσεως 2012/635/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2012, για την τροποποίηση της αποφάσεως 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ 2012, L 282, σ. 58).

Το νομικό πλαίσιο και το ιστορικό της διαφοράς

- 2 Στην Bank Mellat, ιρανική εμπορική τράπεζα, επεβλήθη, βάσει πλειόνων πράξεων του δικαίου της Ένωσης που έθεταν σε εφαρμογή αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, δέσμευση των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων της, καθόσον κρίθηκε ότι η τράπεζα αυτή συμμετείχε στη διάδοση των πυρηνικών όπλων στο Ιράν. Προς τούτο, η επωνυμία της τράπεζας αυτής καταχωρίστηκε στους καταλόγους που προσαρτήθηκαν ως παραρτήματα στις εν λόγω πράξεις.
- 3 Με απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2013, Bank Mellat κατά Συμβουλίου (T-496/10, EU:T:2013:39), το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την καταχώριση της επωνυμίας της Bank Mellat στον κατάλογο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα II της αποφάσεως 2010/413/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και για την κατάργηση της κοινής θέσης 2007/140/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ 2010, L 195, σ. 39), στον κατάλογο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2007, σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ 2007, L 103, σ. 1), στον κατάλογο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα VIII του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού 423/2007 (ΕΕ 2010, L 281, σ. 1), και στον κατάλογο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα IX του κανονισμού (ΕΕ) 267/2012 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 (ΕΕ 2012, L 88, σ. 1) (στο εξής και όσον αφορά το σύνολο των οικείων καταχωρίσεων: ατομικά περιοριστικά μέτρα).
- 4 Με απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 2016, Συμβούλιο κατά Bank Mellat (C-176/13 P, EU:C:2016:96), το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως της αποφάσεως αυτής του Γενικού Δικαστηρίου.

- 5 Η υπό κρίση υπόθεση αφορά το καθεστώς περιορισμών στις μεταφορές κεφαλαίων και στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες το οποίο προβλέπεται, με κατ' ουσίαν όμοια διατύπωση, στο κεφάλαιο 2 της απόφασης 2010/413 και στο κεφάλαιο V του κανονισμού 267/2012, όπως τροποποιήθηκαν, επίσης με κατ' ουσίαν όμοια διατύπωση, με την απόφαση 2012/635 και με τον επίμαχο κανονισμό, αντιστοίχως (στο εξής: επίμαχο καθεστώς).
- 6 Ειδικότερα, το άρθρο 1, σημείο 6, της απόφασης 2012/635 τροποποίησε το άρθρο 10 της απόφασης 2010/413. Το άρθρο 1, σημείο 15, του επίμαχου κανονισμού τροποποίησε το άρθρο 30 του κανονισμού 267/2012 και προσέθεσε τα άρθρα 30α και 30β στον τελευταίο.
- 7 Με τις τροποποιήσεις αυτές, το επίμαχο καθεστώς είχε ως σκοπό να ενισχύσει το ειδικό τομεακό καθεστώς περιορισμών που προβλεπόταν ήδη στο κεφάλαιο II της απόφασης 2010/413 και στο κεφάλαιο V του κανονισμού 267/2012.
- 8 Η αιτιολογική σκέψη 12 της απόφασης 2012/635 έχει ως εξής:

«Προκειμένου να αποτραπεί η μεταφορά χρηματοοικονομικών ή άλλων στοιχείων ενεργητικού ή πόρων δυνάμενων να χρησιμεύσουν είτε σε πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν επικίνδυνες από τη σκοπιά της διάδοσης των πυρηνικών όπλων είτε στην ανάπτυξη φορέων πυρηνικών όπλων, θα πρέπει να απαγορευθούν οι συναλλαγές μεταξύ τραπεζών της Ένωσης και ιρανικών τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εκτός εάν έχουν επιτραπεί προηγουμένως από το οικείο κράτος μέλος. Τούτο δεν θα πρέπει να παρεμποδίζει τη συνέχιση του εμπορίου που δεν απαγορεύεται δυνάμει της απόφασης [2010/413].»
- 9 Το άρθρο 30 του κανονισμού 267/2012, όπως τροποποιήθηκε με τον επίμαχο κανονισμό (στο εξής: τροποποιηθείς κανονισμός 267/2012), προέβλεπε περιορισμούς στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές μεταξύ, αφενός, πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών και ανταλλακτηρίων συναλλάγματος εγκατεστημένων στο Ιράν, καθώς και των υποκαταστημάτων ή θυγατρικών τους, και των πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών και ανταλλακτηρίων συναλλάγματος που ελέγχονται από πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμούς εγκατεστημένους στο Ιράν και, αφετέρου, των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της Ένωσης.
- 10 Ειδικότερα, βάσει του άρθρου 30, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος κανονισμού 267/2012, επιτρεπόταν να πραγματοποιούνται μόνον, πρώτον, εμβάσματα για ανθρωπιστικούς σκοπούς, δεύτερον, προσωπικά εμβάσματα, τρίτον, μεταφορές χρημάτων σε σχέση με ειδική εμπορική σύμβαση υπό την προϋπόθεση ότι τέτοια μεταφορά δεν απαγορεύεται βάσει του κανονισμού 267/2012, τέταρτον, μεταφορές που αφορούν διπλωματική ή προξενική αποστολή ή διεθνή οργανισμό, πέμπτον, μεταφορές που αφορούν πληρωμή προς ικανοποίηση απαιτήσεων κατά πρόσωπου, οντότητας ή οργανισμού του Ιράν, ή μεταφορές παρόμοιας φύσεως, καθώς και, έκτον, μεταφορές που είναι αναγκαίες προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων εκ των συμβάσεων που διαλαμβάνονται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 267/2012.
- 11 Κατά το άρθρο 30, παράγραφοι 3 έως 5, του τροποποιηθέντος κανονισμού 267/2012, οι μεταφορές κεφαλαίων για τις οποίες μπορούσε να χορηγηθεί άδεια βάσει του άρθρου 30, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού συνεπάγονταν, αναλόγως της περιπτώσεως και του αντικειμένου τους, καθώς και από διάφορα κατώτατα όρια και άνω, υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης και υποχρέωση προηγούμενης εγκρίσεως εκ μέρους της αρμόδιας εθνικής αρχής.
- 12 Το άρθρο 30α του τροποποιηθέντος κανονισμού 267/2012 προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ορισμένους περιορισμούς στις μεταφορές κεφαλαίων που δεν καλύπτονταν από το άρθρο 30 του κανονισμού αυτού μεταξύ, αφενός, προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών του Ιράν και, αφετέρου, υπηκόων της Ένωσης.

- 13 Κατά το άρθρο 30β, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος κανονισμού 267/2012, οι προβλεπόμενοι στα άρθρα 30 και 30α του κανονισμού αυτού περιορισμοί δεν εφαρμόζονταν οσάκις έχει χορηγηθεί έγκριση σύμφωνα με τα άρθρα 24, 25, 26, 27, 28 ή 28α του εν λόγω κανονισμού.
- 14 Το άρθρο 30β, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος κανονισμού 267/2012 όριζε ότι, για τους σκοπούς του άρθρου 30, παράγραφος 3, στοιχεία β' και γ', και του άρθρου 30α, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού αυτού, οι αρμόδιες αρχές χορηγούσαν την έγκριση, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που κρίνονταν κατάλληλες, εκτός εάν ευλόγως θεωρούσαν ότι η μεταφορά κεφαλαίων για την οποία είχε ζητηθεί η έγκριση παρέβαινε ενδεχομένως απαγόρευση ή υποχρέωση προβλεπόμενη από τον εν λόγω κανονισμό.
- 15 Προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή το κοινό ολοκληρωμένο σχέδιο δράσεως της 14ης Ιουλίου 2015 το οποίο συμφωνήθηκε με την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν όσον αφορά το ζήτημα των πυρηνικών δραστηριοτήτων του Ιράν (στο εξής: κοινό ολοκληρωμένο σχέδιο δράσεως) και το οποίο προβλέπει τη δέσμευση να αρθούν όλα τα περιοριστικά μέτρα της Ένωσης σχετικά με το ζήτημα των πυρηνικών δραστηριοτήτων, το άρθρο 1, σημείο 17, της αποφάσεως (ΚΕΠΠΑ) 2015/1863 του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2015, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413 (ΕΕ 2015, L 274, σ. 174), προβλέπει την αναστολή εφαρμογής των μέτρων που διαλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 10 της αποφάσεως 2010/413.
- 16 Για τον ίδιο αυτό σκοπό, το άρθρο 1, σημείο 15, του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1861 του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2015, για την τροποποίηση του κανονισμού 267/2012 (ΕΕ 2015, L 274, σ. 1), προβλέπει, μεταξύ άλλων, την κατάργηση των άρθρων 30, 30α και 30β του κανονισμού 267/2012.
- 17 Τέλος, από την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2016/37 του Συμβουλίου, της 16ης Ιανουαρίου 2016, σχετικά με την ημερομηνία εφαρμογής της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1863 για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413 (ΕΕ 2016, L 11 I, σ. 1), και από ενημερωτικό σημείωμα του Συμβουλίου (ΕΕ 2016, C 15 I, σ. 1) προκύπτει ότι το επίμαχο καθεστώς δεν ισχύει πλέον από της 16ης Ιανουαρίου 2016.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 15 Μαρτίου 2013, η Bank Mellat άσκησε προσφυγή περιλαμβάνουσα τρία αιτήματα εκ των οποίων το πρώτο αφορούσε την ακύρωση του άρθρου 1, σημείο 15, του επίμαχου κανονισμού και το δεύτερο την ακύρωση της ίδιας διατάξεως καθόσον αυτή δεν προβλέπει εξαίρεση έχουσα εφαρμογή στην περίπτωση της νυν αναιρεσείουσας, ενώ με το τρίτο ζητούνταν από το Γενικό Δικαστήριο να κρίνει ότι το άρθρο 1, σημείο 6, της αποφάσεως 2012/635 δεν έχει εφαρμογή ως προς τη νυν αναιρεσείουσα.
- 19 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή αυτήν.
- 20 Καταρχάς, το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε εαυτό αναρμόδιο, βάσει του άρθρου 275 ΣΛΕΕ, να αποφανθεί επί του τρίτου αιτήματος, για τον λόγο ότι η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, την οποία ήγειρε η νυν αναιρεσείουσα, βάσει του άρθρου 277 ΣΛΕΕ, στο πλαίσιο του τρίτου αιτήματός της, δεν προβλήθηκε προς στήριξη προσφυγής ακυρώσεως ασκηθείσας κατά «αποφάσεως που προβλέπει περιοριστικά μέτρα εις βάρος φυσικών ή νομικών προσώπων», κατά την έννοια του άρθρου 275, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ενώ τα μέτρα που επεβλήθησαν βάσει του άρθρου 1, σημείο 6, της αποφάσεως 2012/635 ήταν μέτρα γενικής ισχύος, των οποίων το πεδίο εφαρμογής καθορίζεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.
- 21 Εν συνεχεία, βάσει του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 59 έως 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη κατά το μέτρο που αφορούσε, αφενός, το άρθρο 30α του κανονισμού 267/2012, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 1, σημείο 15, του επίμαχου κανονισμού, για τον λόγο ότι η διάταξη αυτή δεν αφορούσε την Bank

Mellat, ως χρηματοπιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στο Ιράν, και, αφετέρου, το άρθρο 30β, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 267/2012, για τον λόγο ότι η διάταξη αυτή δεν αφορούσε άμεσα την Bank Mellat και, επιπλέον, συνεπαγόταν τη λήψη εκτελεστικών μέτρων.

- 22 Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 68 έως 78 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απέρριψε και την ένσταση απαραδέκτου την οποία αντέταξε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβάλλοντας ότι, κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής της, η Bank Mellat δεν είχε έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη νομιμότητα του καθεστώτος που προέβλεπε το άρθρο 1, σημείο 15, του επίμαχου κανονισμού, δεδομένου ότι εις βάρος της είχαν ήδη επιβληθεί ατομικά μέτρα δεσμεύσεως κεφαλαίων βάσει του κανονισμού 267/2012, για τον λόγο ιδίως ότι, κατά τον χρόνο κατά τον οποίο εξαλείφθηκαν τα ατομικά μέτρα αυτά, κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως της 18ης Φεβρουαρίου 2016, Συμβούλιο κατά Bank Mellat (C-176/13 P, EU:C:2016:96), η Bank Mellat υπέκειτο πράγματι στο επίμαχο καθεστώς, με όλους τους απορρέοντες από αυτό περιορισμούς, αυτοδικαίως, χωρίς την παρεμβολή οιασδήποτε πρόσθετης νομικής πράξεως και, επομένως, εξακολουθούσε να έχει έννομο συμφέρον προς αμφισβήτηση του καθεστώτος αυτού.
- 23 Τέλος, επί της ουσίας, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους τέσσερις λόγους που προέβαλε η Bank Mellat προς στήριξη του πρώτου και του δεύτερου αιτήματός της.

Αιτήματα των διαδίκων

- 24 Η Bank Mellat ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
 - να ακυρώσει το άρθρο 1, σημείο 15, του επίμαχου κανονισμού στο σύνολό του ή κατά το μέρος που έχει εφαρμογή στην περίπτωση της αναιρεσείουσας·
 - να κρίνει ότι το άρθρο 1, σημείο 6, της αποφάσεως 2012/635 δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση της αναιρεσείουσας·
 - να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.
- 25 Το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητούν από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την Bank Mellat στα δικαστικά έξοδα.
- 26 Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή και να του επιδικάσει τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 27 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ιδίως ότι η Bank Mellat στερείται εννόμου συμφέροντος, δεδομένου ότι το επίμαχο καθεστώς καταργήθηκε από της 16ης Ιανουαρίου 2016.
- 28 Παραπέμποντας σε πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία υπενθυμίζεται στη σκέψη 61 της αποφάσεως της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331), το Συμβούλιο διατείνεται ότι η Bank Mellat δεν θα αντλούσε κανένα όφελος από την εκ μέρους του Δικαστηρίου ακύρωση του επίμαχου καθεστώτος.

- 29 Συγκεκριμένα, κατά το Συμβούλιο, η ακύρωση του καθεστώτος αυτού δεν θα επανέφερε την Bank Mellat στην προτέρα κατάσταση, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά ήταν γενικής ισχύος και αφορούσαν κατά τρόπο πανομοιότυπο όλα τα ιρανικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επιπλέον, η ακύρωση αυτή δεν θα είχε ως αποτέλεσμα ούτε το Συμβούλιο να προβεί, μελλοντικά, στις προσήκουσες τροποποιήσεις, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά έχουν ήδη αρθεί.
- 30 Εξάλλου, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς την επίμαχη περίπτωση στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 7ης Ιουνίου 2007, Wunenburger κατά Επιτροπής (C-362/05 P, EU:C:2007:322), το επίμαχο καθεστώς καταργήθηκε και δεν υφίσταται πλέον καμία σχετική διαδικασία η οποία στο μέλλον θα μπορούσε να προβληθεί ή να την αφορά το καθεστώς αυτό.
- 31 Επιπλέον, κατά το Συμβούλιο, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο επικύρωσε, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, τη νομιμότητα του επίμαχου καθεστώτος, ενδεχόμενη ακύρωση του καθεστώτος αυτού από το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να αποτελέσει τη βάση αγωγής λόγω ευθύνης της Ένωσης, δεδομένου ότι δεν πληρούται η προϋπόθεση περί κατάφωρης παραβάσεως κανόνα δικαίου.
- 32 Τέλος, το Συμβούλιο, παραπέμποντας στην απόφαση της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331, σκέψεις 70 έως 74), επισημαίνει ότι το επίμαχο καθεστώς δεν είχε επιπτώσεις ως προς τη φήμη της Bank Mellat, δεδομένου ότι, αντιθέτως προς τα ατομικά περιοριστικά μέτρα, αφορούσε κατά πανομοιότυπο τρόπο όλα τα ιρανικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
- 33 Συναφώς, κατά το Συμβούλιο, το καθεστώς αυτό δεν συνεπάγεται αιτίαση ότι η αναιρεσείουσα και ή οι λοιπές ιρανικές τράπεζες και τα λοιπά ιρανικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που αφορά το επίμαχο καθεστώς υποστήριξαν τις σχετικές με τη διάδοση πυρηνικών όπλων δραστηριότητες της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 171 έως 173 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το εν λόγω καθεστώς δικαιολογείται από την ανάγκη να αντιμετωπισθεί ο κίνδυνος να χρησιμοποιηθούν οι ιρανικές τράπεζες και τα ιρανικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ενδεχομένως εν αγνοία τους, υπέρ των δραστηριοτήτων αυτών.
- 34 Η Επιτροπή διατηρεί αμφιβολίες ως προς την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος της αναιρεσείουσας κατά τον χρόνο ασκήσεως της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως.
- 35 Συγκεκριμένα, καθ' όλο το χρονικό διάστημα υπαγωγής της Bank Mellat στο επίμαχο καθεστώς, ίσχυαν εις βάρος της και αυστηρότερα ατομικά περιοριστικά μέτρα, στοιχείο το οποίο συνεπάγεται, όπως προκύπτει από τη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η θέσπιση του επίμαχου καθεστώτος δεν είχε ουσιαστικό άμεσο αντίκτυπο στην αναιρεσείουσα. Ως εκ τούτου, κατά την Επιτροπή, ενδεχόμενη ακύρωση του επίμαχου καθεστώτος ουδόλως θα επηρέαζε πραγματικά την κατάσταση της Bank Mellat.
- 36 Επιπλέον, η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε ότι η προβαλλόμενη περίπτωση ελλείψεως νομιμότητας θα μπορούσε να επαναληφθεί στο μέλλον, ανεξαρτήτως των περιστάσεων της υποθέσεως στο πλαίσιο της οποίας ασκήθηκε η προσφυγή, οπότε δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή η αρχή που διατυπώθηκε με την απόφαση της 7ης Ιουνίου 2007, Wunenburger κατά Επιτροπής (C-362/05 P, EU:C:2007:322).
- 37 Εξάλλου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η αίτηση αναιρέσεως δεν δύναται να έχει ως αποτέλεσμα να τύχει η αναιρεσείουσα δικαστικής ικανοποίησεως ευρύτερης εκείνης της οποίας είχε τύχει δυνάμει της αποφάσεως της 18ης Φεβρουαρίου 2016, Συμβούλιο κατά Bank Mellat (C-176/13 P, EU:C:2016:96), λαμβανομένου υπόψη του πλέον δεσμευτικού χαρακτήρα των επίμαχων στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη ατομικών περιοριστικών μέτρων. Η Bank Mellat δυσχερώς θα εδύνατο να δικαιολογήσει την ύπαρξη προσβολής της φήμης της, την οποία θα είχε υποστεί εξαιτίας του επίμαχου καθεστώτος κατά τη διάρκεια χρονικού διαστήματος κατά το οποίο ίσχυαν εις βάρος της και ατομικά περιοριστικά μέτρα.

- 38 Η Bank Mellat υποστηρίζει ότι εξακολουθεί να έχει έννομο συμφέρον να προσβάλει το επίμαχο καθεστώς, για τον λόγο ότι η ακύρωση του εν λόγω καθεστώτος θα της προσπόριζε όφελος.
- 39 Καταρχάς, η Bank Mellat, επικαλούμενη, κατ' αναλογία, την απόφαση της 7ης Ιουνίου 2007, Wunenburger κατά Επιτροπής (C-362/05 P, EU:C:2007:322, σκέψεις 50 έως 60), υποστηρίζει ότι πρέπει να αποτραπεί το ενδεχόμενο το Συμβούλιο να θέσει εκ νέου σε εφαρμογή τις επίμαχες κυρώσεις ή να εκδώσει, στο μέλλον, παρόμοια παράνομη πράξη, πιθανώς όταν θα αποφασισθεί να τεθούν εκ νέου σε ισχύ οι κυρώσεις αυτές πριν καταστεί οριστική η κατάργησή τους, στις 20 Οκτωβρίου 2023, ενδεχόμενο που επιτρέπει το κοινό ολοκληρωμένο σχέδιο δράσεως εφόσον η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν δεν τηρήσει ορισμένους όρους.
- 40 Εν συνεχεία, η ακύρωση του καθεστώτος οικονομικού αποκλεισμού δύναται, κατά την αναιρεσείουσα, να αποτελέσει τη βάση αγωγής αποζημιώσεως.
- 41 Επιπλέον, η κατάργηση ή η λήξη της ισχύος πράξεως δεν στερεί από προσφεύγοντα το έννομο συμφέρον του να αποδείξει την έλλειψη νομιμότητας της πράξεως αυτής, διότι η κατάργηση ή η λήξη της ισχύος δεν ισοδυναμούν με ακύρωση.
- 42 Τέλος, το επίμαχο καθεστώς είχε αρνητικές συνέπειες ως προς τη φήμη της Bank Mellat, η δε ακύρωσή του θα αποτελούσε μορφή ικανοποίησης μη αποζημιωτικού χαρακτήρα, δεδομένου ότι οι αιτιάσεις του Συμβουλίου ότι οι ιρανικές τράπεζες, μεταξύ των οποίων καταλέγεται οπωσδήποτε και η Bank Mellat, μία από τις σημαντικότερες ιρανικές τράπεζες, εμπλέκονται στη στήριξη της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων είναι ιδιαίτερος επιζήμιες, ιδίως όσον αφορά την τράπεζα αυτή, καθόσον, όπως υποστηρίζει η νυν αναιρεσείουσα, απέδειξε, στο πλαίσιο της διαδικασίας για την ακύρωση των ατομικών περιοριστικών μέτρων που είχαν επιβληθεί εις βάρος της, ότι δεν υποστήριζε τη διάδοση των πυρηνικών όπλων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 43 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, διατείνεται, κατ' ουσίαν, ότι η Bank Mellat απώλεσε το έννομο συμφέρον της να προσβάλει το επίμαχο καθεστώς κατόπιν της καταργήσεως του καθεστώτος αυτού από 16ης Ιανουαρίου 2016, κατάργηση η οποία έχει ως σκοπό να τεθεί σε εφαρμογή το κοινό ολοκληρωμένο σχέδιο δράσεως.
- 44 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το Συμβούλιο είχε υποστηρίξει ότι, κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής, η Bank Mellat δεν είχε έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη νομιμότητα του άρθρου 1, σημείο 15, του επίμαχου καθεστώτος, δεδομένου ότι ίσχυαν ήδη εις βάρος της ατομικά μέτρα δεσμεύσεως κεφαλαίων και περιουσιακών στοιχείων.
- 45 Με τις σκέψεις 74 έως 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ως άνω ένσταση απαραδέκτου, βάσει του ακόλουθου σκεπτικού:
- «74 Εν προκειμένω, κατά τον χρόνο άσκησης της προσφυγής, η [Bank Mellat] υπέκειτο στα ατομικά περιοριστικά μέτρα τα οποία [...] σχετίζονται με την φερόμενη εμπλοκή της στη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Πράγματι, παρότι τα περιοριστικά αυτά μέτρα ακυρώθηκαν με την απόφαση [της 29ης Ιανουαρίου 2013, Bank Mellat κατά Συμβουλίου (T-496/10, EU:T:2013:39)], η έναρξη ισχύος της ακυρώσεως αυτής ανεστάλη έως την έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως αναιρέσεως, βάσει του άρθρου 60 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 75 Ως εκ τούτου, είναι μεν γεγονός ότι η θέσπιση του επίμαχου καθεστώτος δεν είχε πράγματι άμεσο αντίκτυπο στην [Bank Mellat], δεδομένου ότι τα ατομικά περιοριστικά μέτρα στα οποία είχε προηγουμένως υπαχθεί προέβλεπαν αυστηρότερους περιορισμούς. [...]

- 76 Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι το επίμαχο καθεστώς εφαρμόζεται, αυτό καθαυτό, σε όλα τα εγκατεστημένα στο Ιράν χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και, ως εκ τούτου, και στην [Bank Mellat]. Η διαπίστωση αυτή συνεπάγεται ειδικότερα ότι, όταν αργότερα εξέλειψαν τα εις βάρος της [Bank Mellat] ατομικά περιοριστικά μέτρα κατόπιν της [εκδόσεως της αποφάσεως της 18ης Φεβρουαρίου 2016, Συμβούλιο κατά Bank Mellat (C-176/13 P, EU:C:2016:96)], η [Bank Mellat] υπέκειτο πράγματι στο προμνησθέν καθεστώς, με όλους τους απορρέοντες από αυτό περιορισμούς, αυτοδικαίως, χωρίς την παρεμβολή οιασδήποτε πρόσθετης νομικής πράξεως.
- 77 Υπό τις περιστάσεις αυτές, τυχόν διαπίστωση, στην υπό κρίση υπόθεση, ότι η [Bank Mellat] δεν έχει έννομο συμφέρον ναβάλει κατά του άρθρου 1, σημείο 15, του [επίμαχου] κανονισμού θα έθιγε το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, δεδομένου ότι, αφότου εξέλειψαν οριστικά τα εις βάρος της ατομικά περιοριστικά μέτρα, θα υπέκειτο στα αποτελέσματα του επίμαχου καθεστώτος, αλλά δεν θα μπορούσε να ζητήσει παραδεκτώως την ακύρωση του άρθρου 1, σημείο 15, του [επίμαχου] κανονισμού, λόγω εκπνοής της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής.»
- 46 Η κρίση, όμως, η οποία διαλαμβάνεται στη δεύτερη περίοδο της σκέψεως 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι προδήλως ανακριβής, δεδομένου ότι, από της 18ης Φεβρουαρίου 2016, όταν εξέλειψαν τα εις βάρος της Bank Mellat ατομικά περιοριστικά μέτρα, κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως της 18ης Φεβρουαρίου 2016, Συμβούλιο κατά Bank Mellat (C-176/13 P, EU:C:2016:96)], η αναιρεσείουσα δεν «υπέκειτο πράγματι και αυτοδικαίως» στο επίμαχο καθεστώς, καθόσον το καθεστώς αυτό είχε ήδη καταργηθεί από της 16ης Ιανουαρίου 2016.
- 47 Ως εκ τούτου, αντιθέτως προς ό,τι παρατίθεται στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η Bank Mellat διατήρησε έννομο συμφέρον προσβολής του επίμαχου καθεστώτος, για τον λόγο ότι έπρεπε να μπορεί να ασκήσει προσφυγή με αίτημα την ακύρωση του καθεστώτος αυτού, δεδομένου ότι θα καθίστατο εφαρμοστέο από 18ης Φεβρουαρίου 2016.
- 48 Καθόσον η κατάργηση του επίμαχου καθεστώτος προηγήθηκε χρονικά της εκδόσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εγείρετο το ερώτημα αν η κατάργηση αυτή είχε εξαλείψει το έννομο συμφέρον της Bank Mellat για την άσκηση προσφυγής με αίτημα την ακύρωση του καθεστώτος αυτού.
- 49 Δεδομένου ότι το ζήτημα της καταργήσεως της δίκης λόγω του ότι δεν υφίσταται πλέον έννομο συμφέρον δύναται, σύμφωνα με το άρθρο 131 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου και το άρθρο 149 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, να εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης, το Δικαστήριο δύναται, στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, να εξετάσει, ενδεχομένως και αυτεπαγγέλτως, το ζήτημα αν η κατάργηση αυτή είχε ως αποτέλεσμα την εξάλειψη του εννόμου συμφέροντος της Bank Mellat να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 23ης Απριλίου 2009, Sahlstedt κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-362/06 P, EU:C:2009:243, σκέψη 22, και της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Stichting Woonruim κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-132/12 P, EU:C:2014:100, σκέψη 45).
- 50 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος πρέπει, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της προσφυγής, να υφίσταται κατά τον χρόνο ασκήσεώς της, άλλως η προσφυγή κρίνεται απαράδεκτη. Το αντικείμενο αυτό της διαφοράς πρέπει να εξακολουθεί να υφίσταται, όπως και το έννομο συμφέρον, μέχρι την έκδοση της δικαστικής αποφάσεως, άλλως παρέλκει η έκδοση αποφάσεως, στοιχείο το οποίο προϋποθέτει ότι η προσφυγή πρέπει να μπορεί, με το αποτέλεσμά της, να ωφελήσει τον διάδικο που την άσκησε (αποφάσεις της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-239/12 P, EU:C:2013:331, σκέψη 61, και της 9ης Νοεμβρίου 2017, HX κατά Συμβουλίου, C-423/16 P, EU:C:2017:848, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 51 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εξετασθεί καταρχάς αν οι κρίσεις που διατυπώθηκαν με την απόφαση της 28ης Μαΐου 2013, *Abdulrahim* κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331), μπορούν να τύχουν εφαρμογής και στην περίπτωση μέτρων όπως αυτά που επεβλήθησαν με το επίμαχο καθεστώς.
- 52 Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη εγείρετο κατ' ουσίαν το ζήτημα αν ο προσφεύγων εξακολουθούσε να έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση κανονισμού βάσει του οποίου το όνομά του είχε καταχωρισθεί σε κατάλογο προσώπων και οντοτήτων για τα οποία υπήρχαν υποψίες ότι συνδέονται με τρομοκρατική οργάνωση και, για τον λόγο αυτό, τους είχε επιβληθεί δέσμευση όλων των κεφαλαίων και των περιουσιακών στοιχείων τους, ενώ η καταχώριση αυτή είχε εξαλειφθεί δυνάμει κανονισμού ο οποίος εκδόθηκε κατόπιν της ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά του πρώτου εκ των κανονισμών αυτών.
- 53 Το Δικαστήριο έκρινε συναφώς ότι ο προσφεύγων εξακολουθούσε να έχει έννομο συμφέρον καθόσον η δυνάμει της επίμαχης πράξεως καταχώριση του ονόματός του στον ως άνω κατάλογο του είχε προκαλέσει βέβαιη ηθική βλάβη, συνισταμένη στην προσβολή της φήμης του την οποία είχε προκαλέσει η «ηθική απαξίωση και η δυσπιστία που οφείλονται στον δημόσιο συσχετισμό των θιγόμενων προσώπων με μια τρομοκρατική οργάνωση» και καθόσον η ενδεχόμενη ακύρωση της πράξεως αυτής μπορούσε να του προσπορίσει όφελος, συγκεκριμένα δε την αποκατάστασή του και, επομένως, να συνιστά ένα είδος ικανοποίησης της ηθικής βλάβης αυτής.
- 54 Οι κρίσεις, όμως, που διατυπώθηκαν με την απόφαση της 28ης Μαΐου 2013, *Abdulrahim* κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331), δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής στην περίπτωση ειδικών τομεακών περιοριστικών μέτρων όπως είναι αυτά που επεβλήθησαν με το επίμαχο καθεστώς.
- 55 Πράγματι, αυτά τα ειδικά τομεακά περιοριστικά μέτρα, καθόσον ισχύουν εν γένει για όλες τις τράπεζες και για όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν, έχουν χαρακτήρα όλως διαφορετικό εκείνου των, επίμαχων στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω απόφαση, ατομικών μέτρων δεσμεύσεως κεφαλαίων και περιουσιακών στοιχείων.
- 56 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι περιοριστικά μέτρα γενικής ισχύος, όπως τα επίμαχα ειδικά τομεακά μέτρα, δεν έχουν ως στόχο συγκεκριμένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής των μέτρων αυτών καθορίζεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (βλ., σχετικώς, απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 97).
- 57 Εν προκειμένω, τα περιοριστικά μέτρα που προέβλεπε το επίμαχο καθεστώς συνίσταντο κατ' ουσίαν σε απαγόρευση των συναλλαγών μεταξύ των τραπεζών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της Ένωσης, αφενός, και εκείνων της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν αφετέρου, εξαιρουμένης της περιπτώσεως προηγούμενης εγκρίσεως εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους, προκειμένου να αποτραπεί, ενδεχομένως εν αγνοία των εν λόγω τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, μεταφορά οποιωνδήποτε κεφαλαίων, άλλων στοιχείων του ενεργητικού ή οικονομικών πόρων δυνάμενων να συμβάλουν στις πυρηνικές δραστηριότητες του κράτους αυτού οι οποίες ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως των πυρηνικών όπλων ή στην ανάπτυξη συστημάτων εκτοξεύσεως πυρηνικών όπλων.
- 58 Το γεγονός, όμως, ότι οι δραστηριότητες τράπεζας ή χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, όπως είναι η *Bank Mellat*, είναι δυνατό να θίγονται από τα επίμαχα ειδικά τομεακά περιοριστικά μέτρα δεν συνεπάγεται, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 41 των προτάσεών του, ότι τα μέτρα αυτά συνιστούν κύρωση λόγω συγκεκριμένης συμπεριφοράς καταλογιστέας στην οντότητα αυτή, διότι τα εν λόγω μέτρα έχουν εφαρμογή ανεξαρτήτως ενδεχόμενης συμμετοχής της οντότητας στη διάδοση πυρηνικών όπλων εκ μέρους του Ιράν.

- 59 Ως εκ τούτου, αντιθέτως προς τα περιοριστικά μέτρα ατομικής ισχύος, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα γενικής ισχύος μπορούν να προκαλέσουν ειδικώς σε μια επιχείρηση βέβαιη ηθική βλάβη, συνισταμένη στην προσβολή της φήμης της, παρεμφερή εκείνης την οποία προκαλεί η ηθική απαξίωση και η δυσπιστία που οφείλονται στον δημόσιο συσχετισμό των θιγόμενων προσώπων με, επί παραδείγματι, μια τρομοκρατική οργάνωση (βλ., σχετικώς, απόφαση της 28ης Μαΐου 2013, *Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, C-239/12 P, EU:C:2013:331, σκέψη 70) ή ότι η ενδεχόμενη ακύρωση των μέτρων αυτών θα μπορούσε να προσπορίσει όφελος στην Bank Mellat, με τη μορφή της αποκαταστάσεώς της, παρέχοντάς της, επομένως, ένα είδος ικανοποίησης για την ηθική βλάβη αυτή.
- 60 Όσον αφορά, επίσης, τις επιπτώσεις τις οποίες μπορούν να έχουν τα προβλεπόμενα από το επίμαχο καθεστώς μέτρα ως προς ορισμένα δικαιώματα και ορισμένες ελευθερίες που ενδέχεται να επικαλεσθούν οι οικείες τράπεζες και τα οικεία χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθόσον τα μέτρα αυτά μπορεί να έχουν μεταξύ άλλων ως αποτέλεσμα να παρακωλύσουν τη σύναψη ορισμένου αριθμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών, πρέπει να υπομνησθεί, όπως έχει κρίνει επανειλημμένως το Δικαστήριο, ότι τα περιοριστικά μέτρα συνεπάγονται, εξ ορισμού, αποτελέσματα που θίγουν, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και την ελεύθερη άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, προκαλώντας συνεπώς ζημία σε πρόσωπα τα οποία δεν φέρουν καμία ευθύνη για την κατάσταση η οποία οδήγησε στην επιβολή των κυρώσεων (βλ., σχετικώς, αποφάσεις της 30ής Ιουλίου 1996, *Bosphorus*, C-84/95, EU:C:1996:312, σκέψη 22, και της 28ης Μαρτίου 2017, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 149).
- 61 Ακόμη, όμως, και αν υποθεθεί ότι υφίσταται ζημία που μπορεί να αποκατασταθεί, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως ορθώς επισήμανε και το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η θέσπιση του επίμαχου καθεστώτος δεν είχε πράγματι άμεσο αντίκτυπο στην Bank Mellat, δεδομένου ότι τα ατομικά περιοριστικά μέτρα τα οποία της είχαν επιβληθεί, κατά το χρονικό διάστημα εφαρμογής του επίμαχου καθεστώτος, προέβλεπαν αυστηρότερους περιορισμούς. Επομένως, καθόσον οι περιορισμοί αυτοί συνίσταντο σε γενική δέσμευση των κεφαλαίων και των περιουσιακών στοιχείων της, η Bank Mellat δεν μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να προβεί σε καμία από τις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές που απαγορεύονταν βάσει των προβλεπομένων από το επίμαχο καθεστώς ειδικών τομεακών μέτρων.
- 62 Ως εκ τούτου, κατόπιν της καταργήσεως του επίμαχου καθεστώτος στις 16 Ιανουαρίου 2016, στο πλαίσιο της θέσεως σε εφαρμογή του κοινού ολοκληρωμένου σχεδίου δράσεως, η ακύρωση του επίμαχου καθεστώτος από τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης δεν μπορούσε πλέον να προσπορίσει στην Bank Mellat όφελος δυνάμενο να δικαιολογήσει τη διατήρηση εννόμου συμφέροντος.
- 63 Η κρίση αυτή δεν κλονίζεται από το επιχείρημα της Bank Mellat ότι η διατήρηση του εννόμου συμφέροντός της μπορεί να στηριχθεί στην αρχή που διατύπωσε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 7ης Ιουνίου 2007, *Wunenburger κατά Επιτροπής* (C-362/05 P, EU:C:2007:322), καθόσον θα έπρεπε να αποτραπεί το ενδεχόμενο το Συμβούλιο να θέσει εκ νέου σε εφαρμογή περιοριστικά μέτρα, όπως αυτά που επιβάλλει το επίμαχο καθεστώς και τα οποία κατά την Bank Mellat στερούνται νομιμότητας, σε περίπτωση κατά την οποία η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν δεν τηρήσει ορισμένους όρους που της έχουν επιβληθεί βάσει του κοινού ολοκληρωμένου σχεδίου δράσεως.
- 64 Συναφώς, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο προσφεύγων μπορεί να διατηρεί το έννομο συμφέρον του να ζητήσει την ακύρωση πράξεως η οποία καταργήθηκε εκκρεμούσης της δίκης προκειμένου να υποχρεωθεί το όργανο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη να επιφέρει στο μέλλον τις δέουσες τροποποιήσεις και να αποτραπεί, κατ' αυτόν τον τρόπο, ο κίνδυνος επαναλήψεως της σχετικής με έλλειψη νομιμότητας πλημμέλειας που προσάπτεται στην πράξη αυτή (απόφαση της 28ης Μαΐου 2013, *Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, C-239/12 P, EU:C:2013:331, σκέψη 63).

- 65 Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής της αρχής που διατυπώθηκε ως άνω από τη νομολογία πρέπει, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 44 των προτάσεων του, να οριοθετηθεί καταλαμβάνοντας μόνον τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο προσφεύγων αποδεικνύει επακριβώς και συγκεκριμένα ότι υφίσταται κίνδυνος να επαναληφθεί η σχετική με έλλειψη νομιμότητας προβαλλόμενη πλημμέλεια.
- 66 Η Bank Mellat, όμως, απλώς προέβαλε κατά τρόπο γενικόλογο ότι υφίσταται τέτοιος κίνδυνος επαναλήψεως, χωρίς να επισημάνει επακριβώς τα στοιχεία που καθιστούν ιδιαιτέρως πιθανή την επέλευση του κινδύνου αυτού.
- 67 Πράγματι, μολονότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί κατηγορηματικά το ενδεχόμενο να ληφθούν εκ νέου, στο μέλλον, περιοριστικά μέτρα κατά της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν, όπως υποστήριξε η Bank Mellat, σε μια τέτοια περίπτωση θα επρόκειτο για νέα κατάσταση λόγω της οποίας θα λαμβάνονταν, ενδεχομένως, περιοριστικά μέτρα με τη μορφή είτε μέτρων παρεμφερών εκείνων που επιβάλλει το επίμαχο καθεστώς είτε μέτρων άλλης φύσεως. Εντούτοις, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι το επίμαχο καθεστώς στερείται νομιμότητας, κάτι το οποίο δεν αποδείχθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου, απλώς και μόνον το ενδεχόμενο επαναλήψεως της προβαλλόμενης σχετικής με έλλειψη νομιμότητας πλημμέλειας διά της λήψεως, στο μέλλον, περιοριστικών μέτρων παρεμφερών του καθεστώτος αυτού δεν αρκεί για να αποδειχθεί, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της ευρείας διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει το Συμβούλιο ως προς τον καθορισμό του αντικειμένου των περιοριστικών μέτρων (απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 88), κατά τρόπο αρκούντως ακριβή και συγκεκριμένο η ύπαρξη κινδύνου τέτοιας επαναλήψεως ο οποίος να καθιστά δυνατή τη διατήρηση εννόμου συμφέροντος της Bank Mellat στην παρούσα διαδικασία.
- 68 Ως εκ τούτου, λαμβανομένων υπόψη των αρχών που διατυπώθηκαν με την υπομνησθείσα στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, παρέλκει πλέον η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου απόφαση επί της προσφυγής ακυρώσεως που άσκησε η Bank Mellat κατά του επίμαχου καθεστώτος, δεδομένου ότι, εκκρεμούσης της δίκης και πριν από την έκδοση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Bank Mellat απώλεσε κάθε έννομο συμφέρον να προσβάλει το επίμαχο αυτό καθεστώς. Πράγματι, κατόπιν της καταργήσεως του επίμαχου καθεστώτος, από της 16ης Ιανουαρίου 2016, και λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων που παρατέθηκαν στις σκέψεις 51 έως 67 της παρούσας αποφάσεως, η προσφυγή αυτή δεν εδύνατο, με το αποτέλεσμα της, να προσπορίσει όφελος στη νυν αναιρεσείουσα.
- 69 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

Επί της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

- 70 Σύμφωνα με το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση. Τούτο ισχύει εν προκειμένω.
- 71 Δεδομένου ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί λόγω του ότι δεν υφίσταται πλέον έννομο συμφέρον της Bank Mellat να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, διαπιστώνεται ότι παρέλκει πλέον η εκ μέρους του Δικαστηρίου απόφαση επί της προσφυγής που είχε ασκήσει η νυν αναιρεσείουσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 72 Σύμφωνα με το άρθρο 142 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο εφαρμόζεται στην ανααιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, σε περίπτωση καταργήσεως της δίκης το Δικαστήριο κανονίζει τα έξοδα κατά την κρίση του.
- 73 Δεδομένου ότι η ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση αναιρέθηκε, πλην όμως η Bank Mellat απώλεσε το έννομο συμφέρον της για την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, πρέπει να αποφασισθεί ότι η Bank Mellat και το Συμβούλιο φέρουν έκαστος τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν σε αμφοτέρους τους βαθμούς δικαιοδοσίας.
- 74 Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι πρωτοδίκως παρεμβαίνων που έλαβε μέρος στην ενώπιον του Δικαστηρίου έγγραφη ή προφορική διαδικασία φέρει τα δικαστικά έξοδά του.
- 75 Κατά συνέπεια, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 2ας Ιουνίου 2016, Bank Mellat κατά Συμβουλίου (T-160/13, EU:T:2016:331).**
- 2) **Καταργεί τη δίκη ως προς την πρωτοκολληθείσα με αριθμό υποθέσεως T-160/13 προσφυγή που άσκησε η Bank Mellat, με αίτημα την ακύρωση του άρθρου 1, σημείο 15, του κανονισμού (ΕΕ) 1263/2012 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 2012, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 267/2012 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν, ή την ακύρωση της εν λόγω διατάξεως καθόσον δεν προβλέπει εξαίρεση έχουσα εφαρμογή στην περίπτωση της Bank Mellat, καθώς και ως προς το αίτημα της νυν ανααιρεσείουσας να κρίνει το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωσή της το άρθρο 1, σημείο 6, της αποφάσεως 2012/635/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2012, για την τροποποίηση της αποφάσεως 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν.**
- 3) **Η Bank Mellat και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρουν έκαστος τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε σε αμφοτέρους τους βαθμούς δικαιοδοσίας.**
- 4) **Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.**

(υπογραφές)